

24. 2. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sjednocení pravidel pro výpočet úrazové renty během nezaměstnanosti (na zdraví poškozeného zaměstnance) na bázi zápočtu platné výše minimální mzdy jako dosahovaného fiktivního pouúrazového výdělku

Valorizace průměrného výdělku rozhodného pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělk (dosahovaného zaměstnancem před pracovním úrazem) nebo zvýšeného podle prováděcích pracovněprávních předpisů je již mnoho let zažitou praxí. Autoritativně však doposud nebyla zodpovězena otázka, zda se obdobně zvyšuje i průměrný výdělek, jehož mohl zaměstnanec dosáhnout za práci, která mu byla zajištěna zaměstnavatelem, ale kterou zaměstnanec bez vážných důvodů odmítl (příčemž o jeho výši je pak úrazová renta nižší).[1]

Na jak vysokou úrazovou rentu mají nárok zaměstnanci poškození pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, když nenajdou náhradní práci a skončí v evidenci úřadu práce jako nezaměstnaní - čili uchazeči o zaměstnání? - Od 1. 1. 2025 byla změněna pravidla pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělk v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání v ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce pro případ, že poškozený nevykonává jinou vhodnou (náhradní) práci a je nezaměstnaný.

Zákonodárci se již delší dobu nedaří najít uspokojivou a stabilní úpravu výpočtu úrazové renty pro případ, že se (pracovním úrazem nebo nemocí z povolání) na zdraví poškozený zaměstnanec stane nezaměstnaným (bude v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání). Změna pravidel pro stanovení výše úrazové renty (náhrady za ztrátu na výdělk po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity) provedená zákonem č. [230/2024](#) Sb. (novelou zákoníku práce) s účinností k 1. lednu 2025 je již několikátou změnou ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce a jím zakotvených principů.[1]

Poslední změna mohla zapadnout v množství informací o jiných změnách zákoníku práce a souvisejících a prováděcích předpisů schválených v uplynulém roce 2024, které nabyly účinnosti v jeho průběhu nebo k 1. 1. 2025, a tak jí věnujeme samostatný článek.

Problém se netýká požívatelů invalidního důchodu 3. stupně, ale jen osob invalidních v 1. a 2. stupni

Tady je hned na úvod nutno zdůraznit, že zásadně jde o zaměstnance poškozeného pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, kterému byl přiznán invalidní důchod prvního nebo druhého stupně nebo mu invalidní důchod nebyl případně vůbec přiznán, neboť (dle ust. § 25 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti) uchazečem o zaměstnání se nemůže stát fyzická osoba v době, po kterou je invalidní ve

třetím stupni s výjimkou fyzické osoby, která je invalidní ve třetím stupni a je schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

Obecné pravidlo pro výpočet úrazové renty a speciální pravidla jej modifikující

Náhrada za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity (tzv. úrazová renta) přísluší (náleží) zaměstnanci ve smyslu ust. § 271b odst. 1 zákoníku práce ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu. *(Přiznaný invalidní důchod, aniž by přiznání invalidního důchodu, resp. uznání invalidity, ale i pracovní neschopnost byly nezbytnou podmínkou pro nárok na úrazovou rentu, ale jde o obvyklé řešení sociální situace nastalé v důsledku závažného poškození zdraví zaměstnance pracovním úrazem nebo nemoci z povolání, tedy snižuje úrazovou rentu, která vyrovnává rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným (následně) po pracovním úrazu nebo zjištění nemoci z povolání.)* Výjimky, resp. modifikace při stanovení (výpočtu) úrazové renty upravují především ust. § 271b odst. 3, 4, 5 zákoníku práce.

Jde o situace, kdy

- je poškozený zaměstnanec v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání - a právě změnu pravidel v dané situaci popisujeme v tomto článku,
- zaměstnanec dosahuje ze své viny nižšího výděleku než ostatní zaměstnanci vykonávající u zaměstnavatele stejnou práci nebo práci téhož druhu,
- zaměstnanec bez vážného důvodu odmítne nastoupit (náhradní - jinou vhodnou) práci, kterou mu zaměstnavatel zajistil.[\[2\]](#)

Poškozenému zaměstnanci náleží renta i v době nezaměstnanosti

Pokud jde o řešení situace dle ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce, tak pravidla byla, jak jsme předeslali, s účinností k 1. 1. 2025 změněna.

Nemění se zásada, že úrazová renta (náhrada za ztrátu na výděleku) přísluší zaměstnanci i v případě, kdy nepracuje (nevykonává výdělečnou činnost) a je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání (Úřadu práce České republiky). Jsou však možné dvě rozdílné situace, a to že zaměstnanec pobíral úrazovou rentu (vypočtenou dle základního pravidla ve smyslu ust. § 271b odst. 1 zákoníku práce) ještě před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, anebo takto vypočtenou úrazovou rentu nepobíral. A podle toho byly dva možné způsoby stanovení (výpočtu) výše renty pro dobu jeho nezaměstnanosti (evidence zaměstnance úřadem práce jako uchazeče o zaměstnání).

Dosud záleželo, zda poškozený zaměstnanec před nezaměstnaností pracoval nebo nepracoval v novém náhradním zaměstnání

1. V případě, že poškozený zaměstnanec našel po škodné události náhradní pracovní uplatnění, a tak před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhradu za ztrátu na výdělků (vypočtenou se zohledněním aktuálního příjmu z nové náhradní práce) pobíral, pak mu v době nezaměstnanosti úrazová renta příslušela stále ve stejné výši. Jeho nezaměstnanost tak neměla na výši již přiznané úrazové renty vliv.
2. V případě, že poškozený zaměstnanec před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhradu za ztrátu na výdělků (která by zohledňovala aktuální příjem z nové náhradní práce) nepobíral (kupř. protože vůbec nenalezl vhodné pracovní uplatnění), pak se za jeho tzv. pouřazový výdělek (výdělek po pracovním úrazu nebo zjištění nemoci z povolání) považoval výdělek ve výši minimální mzdy, a to minimální mzdy platné v den prvního zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Náhrada za ztrátu na výdělků činila v tomto případě rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a fiktivní částkou, vyjádřenou výší minimální mzdy (s připočtením případného invalidního důchodu). Přitom pro poškozeného platila, a to i později, bez ohledu na její případnou valorizaci během jeho nezaměstnanosti, jakož i při další případné nezaměstnanosti, minimální mzda stále v původní výši ze dne první nezaměstnanosti poškozeného zaměstnance.

Pro oba případy platilo a platí i nadále, že je-li poškozený mezi jednotlivými nezaměstnanostmi (evidencemi úřadem práce jako uchazeče o zaměstnání) znovu zaměstnán, od průměrného výdělků před vznikem škody se odečítá skutečně dosahovaný pouřazový výdělek v novém zaměstnání, dle základního pravidla pro výpočet renty vyplývajícího z ust. § 271b odst. 1 zákoníku práce.

Dosavadní nevýhoda pro určité zaměstnance

Dosahoval-li ovšem poškozený zaměstnanec v době před svou nezaměstnaností nebo v době mezi jednotlivými nezaměstnanostmi, vyššího výdělků, než je minimální mzda (a přitom není ničím dáno, že zdravotně poškozený zaměstnanec musí vykonávat zrovna nejhůře odměňovanou práci), pak byl znevýhodněn oproti poškozenému zaměstnanci, který pracovní uplatnění po škodné události a skončení dosavadního zaměstnání nenalezl. Zápočet skutečně dosahovaného výdělků vyššího než minimální mzda zadržoval snížení úrovně úrazové renty. Stanovený způsob výpočtu renty byl pro poškozené, kteří dosahovali vyšších pouřazových výdělků, než je výše minimální mzdy, nevýhodný oproti zaměstnancům, kteří pracovní uplatnění nenalezli.

Sjednocení výše započítávaného výdělků na úrovni aktuálně platné minimální mzdy

Nově je výpočet náhrady (renty) sjednocen pro oba případy (situace), ať již zaměstnanec dosáhl nějakého pouřazového výdělků před svou nezaměstnaností, nebo nedosáhl (protože po vzniku škody nepracoval). Jako fiktivní výdělek pro výpočet úrazové renty bude po dobu nezaměstnanosti poškozeného (jeho evidence úřadem práce jako uchazeče o zaměstnání) vždy započítávána minimální mzda, a to v aktuální platné výši.

Jestliže poškozený začne znovu pracovat, náhrada (renta) bude činit rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem skutečně dosahovaným v novém zaměstnání (s připočtením invalidního důchodu). Pokud následně bude poškozený znovu

veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, za pourazový výdělek bude považován výdělek ve výši aktuální minimální mzdy. Znamená to tedy, že jestliže se v průběhu vedení poškozeného zaměstnance v evidenci uchazečů o zaměstnání zvýší minimální mzda, dojde ke snížení poskytované náhrady. Avšak toto snížení renty by mělo být kompenzováno valorizací průměrného (rozhodného) výdělku dosahovaného před vznikem škody ve smyslu ust. § 271u odst. 2 zákoníku práce, který je určující pro výpočet výše renty.

Pro dosavadní poživatele úrazové renty platí nová pravidla, jen pokud jsou pro ně výhodnější, než ta dosavadní

Nová právní úprava výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku (úrazové renty) v době nezaměstnanosti poškozeného zaměstnance, se týká zaměstnanců, kteří již rentu před 1. 1. 2025 pobírali, pouze, pokud to pro ně bude výhodnější. (Podle *přechodného ust. čl. II bodu 6 zákona č. [230/2024 Sb.](#) se výše náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity (úrazové renty) podle nového znění ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce k 1. lednu 2025 upraví i zaměstnancům, kterým úrazová renta náležela před 1. 1. 2025, ale jen, je-li to pro ně výhodnější.) Takže pokud bude zaměstnanec v době, kdy pracuje, dosahovat nižšího výdělku, než ve výši minimální mzdy (například z důvodu kratší pracovní doby sjednané v důsledku jeho nepříznivého zdravotního stavu), bude se mu v době nezaměstnanosti (evidenční úřadem práce jako uchazeče o zaměstnání) zohledňovat tento nižší výdělek, neboť zohledňování výše minimální mzdy by pro něho bylo nevýhodné.*

Závěrečné shrnutí

Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity (úrazová renta) náleží poškozenému zaměstnanci i během doby, kdy je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání, který se pro účely výpočtu renty odečítá (a to spolu s invalidním důchodem přiznaným pro invaliditu právě v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání) od původního (rozhodného) výdělku dosahovaného před vznikem škody (případně valorizovaného) se pak nově považuje výdělek ve výši platné minimální mzdy. Po skončení zařazení v evidenci uchazečů o zaměstnání se při výpočtu úrazové renty postupuje tak, že renta je standardně ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem (resp. valorizovaným rozhodným výdělkem) před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu.

Richard W. Fetter,

[1] Viz ust. čl. I zákona č. [181/2018](#) Sb. (novelizujícího zákoník práce) resp. znění ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce před a od 1. 10. 2018, dále ust. čl. I bodu 56 zákona č. [285/2020](#) Sb. (novelizujícího zákoník práce) resp. znění ust. § 271b odst. 3 zákoníku práce před a od 1. 7. 2020.

[2] Řešení poslední zmíněné situace (předvídané ust. § 271b odst. 5 zákoníku práce) se věnuje aktuální nedávný rozsudek Nejvyššího soudu ČR spis. zn. 21 Cdo 51/2024, ze dne 27. 11. 2024, o němž informujeme v samostatném článku >>> [zde](#). Valorizuje se pro účely stanovení úrazové renty obdobně jako rozhodný výdělek před vznikem škody i "sankční" - rentu snižující - fiktivní výdělek ze zaměstnancem po pracovním úrazu odmítnuté náhradní práce?

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)
- [Dvojitý zvýšení podpory v nezaměstnanosti k 1. 1. 2026](#)